

Szerkesztőségi iroda:

Füzteza 186. sz. — Ide intézendő minden a lap szellemi részére vonatkozó közlemény.

Hirdetések elfogadtatnak Gyulán, a kiadóhivatalban, Nagy Ferenc könyvkereskedésében; Pesten Neumann A. és társa hirdetés-irodájában, (kigyóutca, 6. sz.)

Hirdetések díja: Egy négy hasábos Garmondsor 5 kr. — Bélyegdíj 30 kr.

BÉKES

Megjelenik hetenként egyszer minden vasárnap.

Előfizetési feltételek:

Egész évre 4 frt.
Fél évre 2 frt.
Negyed évre 1 frt.

Az előfizetések bérmentesített levelekben a lap kiadó hivatalához intézendők.

politikai, gazdasági és ismeretterjesztő hetilap.

Közegészségi viszonyaink.

(Folytatás.)

Az újabb időkben sokszor merült fel azon kérdés, hogy fajunk s általában hazánk lakóinak halálózása kedvezőtlen arányának oka — viszonyítva ezt más miveltebb nemzetek halálózási arányához — hol rejlik. Az újabb idők statisztikai adatai, kapcsolatban az ide vonatkozó tapasztalati tényekkel, e kérdésre is megadák a választ s kérlelhetlenül kimondák: hogy *egészségügyi rendőségünk kárhozatos elhanyagoltságában rejlik a baj fő oka*, melyre nézve, ha magunkat áztatni nem akarjuk, kénytelenek vagyunk kimondani, hogy még mindig a patriarális egyszerűség semmivel nem törődő gondatlanságában élünk; — és ha koronkint bennünket a világjárványok rémületes alakjában leptek meg, a korlátoltabb gondolkozású hideg közönnyel nyugodott meg, mint oly csapáson, melyet a bosszus egék büntetésül mértek ránk, a féltudós utánajáró az itt-ott felkapott semmit nem mondó kifejezéseket az epidemica constitutióról, a dolgok mélyére hatolni igyekvő gondolkozó fő pedig, a légből kapott teoriák ingatag terét elhagyva s nem bocsátva fejét e

teoriák minden kutatást kirekesztő nyugalmas vánkosára-vizsgálódni kezdett.

E kutatások egyik legfőbb és leggyümölcsözőbb eredménye az lön, hogy elvégre ki lett mondva, hogy a járványos betegségek legközelebbi oka nem távol tőlünk a nagy mindenség mérhetlen ürügeiben, mint ezt eddigelé hívők s nem holmi ismeretlen cosmicus viszonyokban, hanem közvetlen közelünkben s a buvárlatnak tárgyát képezhető ismeretes tényezőkben keresendő, minők a lég, melyet belélegzünk, a talaj, melyen lakunk, a víz, mely mindennapi szükségletünket képezi stb — megközelíté a tudomány egyszersmind meglatározni azt, minő eltérések a rendes alkattól azok, melyek bizonyos betegség kisebb vagy nagyobb kiterjedésére, csekélyebb vagy erősebb belterjére befolyással lehetnek, a világjárványoknál ellesé azon módozatokat, melyeken a járványos kór ragályzó anyaga hozzánk juthat, kimutatá, hol és minő körülmények között talál többé vagy kevésbé kedvező talajra. — És midőn így a tudomány ezeket kikutatá és megállapítá, előállt a tudomány egy új ága a közegészségtan alakjában (hygiene publica), mely azt tanítja, gyógyítani ugyan a már ténylegesen kitejtett kóralakot, de oda irányozni minden törekvésünket, hogy ezeknek befolyását akadályozzuk meg az

által, hogy a kifejlődésüknek kedvező feltételeket elhárítjuk.

Messze vinne bennünket célunktól a tárgy részletezésébe ereszkedni, de miután jelenben megyénk területén a mult évekhez viszonyítva a váltólázak tömegesen, sőt itt-ott szórványosan a cholera esetei is mutatkoztak, nem leend felesleges egy pár ide vonatkozó adatát a tudományos kutatásoknak közölni. Így p. o. ki lön mutatva, hogy a váltólázakat létre hozó ugynevezett malaria, váltakozik a víz mennyisége szerint. Mélyebb vízmedencék kevésbé veszélyesek, ha csak bennük épen szerves anyagok nem indultak korhadásnak, mint sekélyes vizrétegek, melyeknek felületük és alapjuk egymáshoz közel esvén, a nap által könnyebben felmelegíthetők; — továbbá, hogy beszáradt mocsárok, ha azoknak talaja továbbra is nedves marad, a leggonoszabb váltóláz járványokat idézik elő s hogy sokszor az ily járványok meggátolására a legegyszerűbb eszköznek a mocsárok újból víz alá eresztése mutatkozott; ha a végleges kiszáritás eszközölhető nem volt. Befolyással van továbbá a talaj és víz vegyi összevétele, így például a talaj nagyobb agyag tartalma az által válik a járványra nézve kedvezőbbé, hogy a vizet nehezebben szívja be, mocsár-képződésre előbb nyujt alkalmat, míg ugyancsak annak só tar-

*) Lásd a „Békes“ ezévi 31. és 32-ik számát.

TÁRCA.

A bársony mellény.

(Tulajdonosa elbeszélése után.)

Írta: Sipos Sándor.
(Vége.)

III.

Közel egy éve mult, hogy az életemben oly nevezetes változáson mentem keresztül.

Változás!... E szó nem eléggé fejezi ki a valót, mert én újra születtem.

Ismeretlenem csakugyan elküldte az ígért 10,000 frtot. Ez öszvegből — minden adósságaim kifizetése után maradt 2000. Ebből a kitüzött egy évig megélhettem volna, de — őszintén megvallom — elpirultam azon gondolatra, hogy egyedül jótéteményből tarttam fel magam.

Dolog után akartam látni és saját keresményemből élni. Ez kissé nehezen ment, mert előkelő ismerőseim voltak ugyan — kik ajánlataikkal előgíthettek volna céltomban, — de ök bizonyosan igyekeztek volna erről lebeszélni, sőt talán sértve érezték volna magukat hogy oly ismerősük van — ki „dolgozni“ akar.

Nem is igen kerestem én azok barátságát, kik — mig rosszul folytak dolgaim — hátat fordítának s most midőn újra szabadon lélegzettem — siettek kezét nyujtani. Elhatározám önállónak lenni.

Nem sokára célt értem. Egy előkelő bankár-háznál lettem alkalmazva — mint utazó ügynök, havi 200 frt. fizetéssel. Biztosítékul épen elég volt a még birtokomban levő 2000 forintom.

Bankárom igen derék, jószívü ember volt, ki önmaga mellett sohasem feledé embertársait. Hivatalnokait gyermekei gyanánt tekinté.

Legnagyobb öröme s életének legfőbb célja volt, fogadott leányának boldogságot szerezni. Nőtlen létére — testvere leányát vette magához az öreg bankár, — ki nem is volt méltatlan szeretetére.

A kis Gabriella mindnyájunk felett uralkodott utánoz-

hatlan jósága, kedvessége s barátságával s ő mégis semmi igényt sem tartott azon osztatlan hódolatra — melylyel iránta viselteténk.

Nemsokára észre vettem — hogy a kis büvész nő fogva tart varázs hálójában.

Eleinte nem sokat törődtem e gondolattal, — hiszen természetes a vonzalom: ő szép és kedves, — tehát örömmel csüggnek rajta szemeim. Majd holnap a sok írás alatt elfelejttem azon mély tüzi, szelid szép szemeket, melyekkel olykor oly őszintén szemeimbe nézett! —

De másnap, harmadnap — — sőt néhány hó multán is nem hogy kijebb, de sokkal beljebb jutottam a szerelem labirinthjába.

Fontolóra vettem helyzetemet.

Vagyonom nincs, — atyám már rég elvonta rólam kezeit, úgy hogy nem is merek tőle bocsánatot kérni. Ami vagyont egy ideig magam tudok gyűjteni, azzal titkoszerű jöltevőimnek tartozom, mert adott pénzt csupán kölcsönnek akarom tartani. Amit az után fognék szerezni, igen csekély lenne Gabriella leendő vagyonához képest — s miután látszatát sem akarnám a pénz-szomjnak — őt nőül megkérni legalább is oktalanság lenne. Azután meg — ki tudja, fogna-e engem ő is szeretni? — — hiszen egy mosoly, egy hosszabb tekintet, egy kis zavart s könnyed elpirulás még nem elég bizonyosság; ifjú leányok szokása csupán.

De kételyeim nem sokáig tartottak.

Egy napon, sürgős üzleti ügyben elkeltt volna utaznom; de mielőtt ezt tenném bankáromtól némi utasításokat kelle kapnom s e végből szobájában kerestem. Nem volt ott, a komornyik azt mondta, hogy a kertben sétál. Oda siettem tehát; de alig tettem néhány lépést a gyönyörű lugasok között, midőn megdöbbenve megállottam.

Egy gyp-pamlagon Gabriella ült és szemeit kendővel eltakarva sirt.

Oh mennyire fájt nekem hogy nem kérdezhettem meg bánata okát. Hiszen én ő előtte bizonyosan nem vagyok egyéb, mint egy közönyösen tekintett egyéniség, ki iránt — mivel az illem úgy hozza magával — csupán udva-

rias nyájasságot kell tanusítani. Fájdalmasan fordítám el fejem, hogy ne is lássam őt, ki reám nézve úgy is elérhetetlen; elakartam távozni — — de nem állhattam meg, hogy még egyszer reá ne tekintsek. E pillanatban ő is leemelte kezeit s szemekink találkoztak. Oh nem lehetett többé kételkednem! — — Ama delejes fény, mely szemeből felém áramlott — elárulta őt. Mindent feledve hozzá rohantam s térdeimre hullva örületes hévvel tártam fel keblem titkait, — és ő reám mosolygott szép szemével, — már nem sirt.

IV.

— Gyermekeim legyetek boldogok, — szólt megindult hangon a jó öreg bankár — fogadott leányához és hozzám, — és hiszem is, hogy boldogok lesztek, hiszen az egymást hön szeretőkre az ég reá adja áldását. Atyailag ölelt meg bennünket s kezeinket össze téve örömteljesen nézett reánk.

A komornyik belépett és egy nevet jelentett — melynek hallatára eszméletemet véltem elveszteni.

A kertbe lépett — atyám volt, s nem irhatom le azon végtelen örömet, midőn egymást karjainkban tartánk. A jó öreg bankár csak mosolygott, — így volt az előre tervezve.

* * *

Kell-e mondanom, hogy ismeretlen jöltevőm nem volt más, mint atyám.

* * *

A bársony mellényt ereklye gyanánt őrizem, annál is inkább — miután esküvőnkön is rajtam volt.

* * *

És itt bevégeződik életem regényes lenni; mert ugye az, hogy keblünkre szerető nő simul, — az, hogy szobánkban vidor gyermeki kacaj hangzik — az ugye nagyon prózai dolog?! — —

gézugznak névén, nyakon csípték s minden mentegőtől dacára a cirkus bejárásáig hurcolták. S már-már kilökték volna, ha a pénztárnál volt cirkusbeli tagok a zajra elő nem sietnek s a rendőri közegeket felnevelővilágosítják arról, hogy a nyakoncspett szerencsétlen tulajdonképen az ő „komikus“-uk s amit tett, azt a játék hozta úgy magával.

— **Vidó Sándor** gyulai lakos neje Fábrián Juliánna ezeltől 9 héttel egy fáról leesés következtében lábára elnyomorodván, azon okból, hogy e miatt mások terhére ne legyen, az elmúlt vasárnap hajnalban háza tornácának egyik gerendájára felakasztotta magát. A szerencsétlen két fejletlen árvát hagyott maga után.

— **Endrődről** levelet kaptunk, mely a „Békes“ mult heti számában közölt azon újdonságra, hogy az endrődi kath. község elhatározta felekezeti iskoláit községivé alakítani, némely megjegyzéseket tesz. Térésükre miatt e levelet egész terjedelmében nem közölhetjük s csak annyit említenek fel belőle, hogy a kérdéses határozat állítólag nem annyira a kath. község, mint oly „dícsőszomjas“-ok ténye, kik másnemű párttekintetből törek-szenek a kath. iskolák „elközösítésén“.

— **Oheroly János tornanár javára** Gyulán 1870. szeptember 8-án a megyeház kertjében tornagyakorlatokkal és a pesti tornászok közreműködésével egybekötött táncvigalom fog tartatni. — Belépti jegy 1 frt. családi jegy 2 frt. — Jegyek előre válthatok Forentzy és Filláry urak kereskedésében, és este a pénztárnál. — Kellemeden idő esetében a táncvigalom tereben leend. — Kezdeté 5 órakor.

— **Felhívás.** Azon békésmegyei gaz. egyleti tagok, kik a Szolnokon f. é. sept. 11—15-én tartandó gőz-ekverseny megtekintésére elrándulni szándékoznak, felhivatnak, hogy e szándékukat Lacay József igazg. alelnöknél bejelentésük s annak idején Szolnokon egyletünk küldöttségéhez csatlakozzanak. Gerendás aug. 24-én 1870.

Mokry Sámuel.
egyl. titkár.

Vegyes hírek.

— **Arad megye főispánjának**, hir szerint Aczél Péter országgyűlési képviselő tnevezik ki. Ez esetben arad-városi képviselőjelöltnek Csemegi Károly ministeri tanácsost léptetik föl, ki már egy ízben felvölt léptette.

— **Olteanu János**, lugos egyházmegyei áldozárnak, titkárnak és szentszéki ülnöknek, lugosi görög katolikus püspökké való kinevezését a szept. 2-ki hivatalos lap közli.

— **A katonai főparancsnokság** a legszigorubb parancsot adta ki, hogy minden idegen katonatiszt, akár a szabadságot állományból, akár a tényleges szolgálatban levők közül, bármily ügyben jött is a fővárosba, a vár- és városi katonai parancsnokságnál azonnal jelentkeztek. A kik e parancs ellen vétnek a legszigorubb büntetést vonják maguk után.

— **Nagy vadászat.** A Retyezáton közelébb egy tíz tagból álló társulat zergevadászatot tartott, melynek szép eredménye volt, miután csak az első napon tíz zergét ejtettek el. A zergék oly tömegesen mntatkoztak, hogy néhol 30—40 is volt egy csoportban.

— **Varjasi Béla**, az első francia szabad vadász-zászlóaljnak főhadnagya augusztus 21-ről Párisból Aradra irt magán levelében elragadtatással beszél az ott uralgó harcias lelkesedésről. Főlemli többek közt, hogy a szabadsapat, melyben ő szolgál, (franc tireur) van hivatva mindenütt támadásával a csatát kezdeni, ők a sereg eclairjei, s ünnepélyesen megesküdtek, hogy élve egyikük sem kerül fogságba, inkább meghalnak: hivatva vannak nagy dolgokat végbe vinni, feladatuk óriási s számtalan veszélynek lesznek kitéve. Mi különösen őt magát illeti, el van szánva mindent elkövetni, hogy a magyar névnek s családjának becsületére válják s a becsületrend keresztjét a harcmezőn kiérdemelje. Augustus 22-ik Chalonsba voltak indulók Mac Mahon seregéhez; az elutazás előtt való este ezredesük, a híres Montrard a „gand hotel“-ben bankettet adott a franc tireurök tisztjei számára s ez alkalommal nevezett ezredes Magyarországra és ő rá köszönté poharát, később a Café Rich és a Boulevard des Capucins-teren nagy manifestáció volt a nép részéről Lengyel- és Magyarorszáért. Főlemli végre, hogy ő is poharat emelt Franciaorszáért, másodsor pedig Napoleon császáráért, de utóbbi rosszul zugolódva fogadtatott, miből meggyőződött, hogy a Napoleonok most már csakugyan lejártak magukat Franciaországban, mert a hadsereg sem akar többé róluk tudni. A fiatal magyar tiszt, ki Mexicóban Puebla ostrománál az első közt volt, bizonyára Franciaországban sem lesz az utolsó.

— **Egy porosz munkás** a debrecen-szathmári vasút mellett midőn közelébb a poroszokat kezdték a magyarországi vasúti munkától haza szolítani, egész komolyan azon indítványt tette szintén porosz előjárójának, hogy

nagyon jól érzi magát Magyarországon, ne vigyék haza Poroszországba, inkább keres itt magának valahol egy francia munkást, kivel megverekszik.

— **Egy adoma a haretérről.** Midőn a poroszok bevonultak, írja a „Daily-Telegraph“ tudósítója, a porosz tábornok magához hivatá a mairét, hogy a szükséges requiziciokat tudtára adja. A sor végén 500 palack pezsgő figurált, mely ellen szóval és könnyekkel tiltakozott az érdemes városnag, miután csak egy palack is semmi áron be nem szerezhető. A porosz tábornok igen kedélyes ember levén, legkevésbé sem jött tűzbe e nyilatkozatra, hanem a legnagyobb nyugalommal válaszolá: „Ekkor önnek ki kell fizetnie a bor árát!“ mit a maire egész „lelki megkönnyebbüléssel“ teljesített. Így ni, — szolt a tábornok — most már rendben volnánk, hanem ha akarja, én eladhatok önnek néhány üveg pezsgőt. Meglehet, hogy csakhamar oly helyzetbe juthat, midőn ismét efféle követelésnek kell eleget tennie. Ötven tucat palackot szedtettem el Mac Mahon társzekereiről, melyeket 10 frtjával üvegét mind átszolgáltathatom önnek.“ — Ily viccet minálunk csak a huszár csinál, az is legfőjebb csak a — káplárig. Főlemlijük egyuttal egy száz szatona jellemző mondlását a csata után. „De hiszen — úgy mond — csak vezettek volna bennünket 1866-ban is így, majd megmutattuk volna azoknak a fene (sackrisch) poroszoknak!“

— **Egy különös dátum.** Hamburgban közelébb egy mesterlegény halt el, kinek irományai az ottani hatóság kezébe kerülvén, a vándor könyv Kis-Várdáról volt keltezte, mit a német hatóság az irományokról fölvetett jegyzékben így fejezett ki: „Ein Wanderbuch de dato Kelt-Kis.“

— **Bigamia.** Az óbudai városkapitányság a napokban fogta el Terren András nevű munkást, ki kettős házassággal van vádolva 1866-ban bizonyos Teszlár Máriával esküdött meg a pesti evangélikus szlav templomban, 1869-ben pedig, anélkül, hogy előbbi nejétől elvált volna, terézvárosi egyházban Németh Annával kelt össze. Közébb bizonyos özvegy Bognárnét akart elvenni. Legérdekesebb az, hogy mindez ideig oly ügyesen vitte ügyét, hogy mindkét nejevel élt anélkül, hogy gazdaságát bármilyly is gyanította volna.

— **Egy eltűnt pap.** Kecskemétről írják, hogy az ottani plébános és kispópost már egy hónap óta eltűnt, anélkül, hogy bár mit is hallanának felőle. Hírszerint néhány ismerőséhez írott levélben örökbusut vesz tőlök, miből sokan azt gyanítják, hogy öngyilkos lett. A várost nagy izgatottságba hozta ez az eset; minden órában tudnak valami új hirt az „eltűnt papról.“

— **Testvér gyilkos.** Nagy-Disznódon a multhó végén bizonyos Grolsmann János nevű lakos egy szántó fölött annyira összecivakodott fivérével, hogy dühében agyonlötötte.

— **„Keresztényi“ türelem.** Mult hó vége felé Zág-ráiban Abeles Borbála nevű zsidó nő két kis gyermekével a catholikus vallásra tért. A keresztelés napján több öreg s fiatal zsidó lépett be váratlanul a fiatal hölgy szobájába, ki a nem várt látogatáson megijedt. „Valóban elakarod hagyni őseid vallását?“ kérdé az egyik. „Miért teszed?“ szolt a másik. „Förön szeretem kedvesemet, ki keresztény s enélkül sohasem lehetnék övé!“ — válaszolt zokogva a fiatal özvegy. A zsidók megáldották az asszonyt s figyelmeztették, hogy a visszatérőt mindig szívesen fogadják körükbe. Az áttértnő másnap egy pénzügyör neje lett.

Gazdászat, ipar, kereskedelem.

A mezőgazdasági munka-erőről.

Haviár Danitól.
(Vége.)

„Minden, mi az emberi társadalom jólétét előmozdítja, a munka helyes alkalmazásán alapszik, úgy ellenben minden, mi a jólétet megtámadhatja, a munka vesztettségéből ered.“ — e szép szavakat mondja Destutt de Tracy. S a gépek helyes alkalmazása nem csak a munka-erő célszerű felhasználását teszi lehetővé, de sőt a természeti erőket, mint vizet, meleget, gőzt stb. is értékesíti. A gépek képesek csak a legolcsóbb és leggyorsabb munkával a legjobb eredményt előállítani.

Hazánkban az állatános hadikötelezettség életbe léptetése után, s a kereskedelem, ipar és a közlekedési eszközök reménytelhető emelkedése, fejlődése következtében a munkás kéz mind inkább és drágább lesz, s nem helyesítheti azt más, mint a gépek használata. Ezek terjesztése tehát a mily szükséges és életbevágó, ép ugy kötelessége azokat minden gazdának, minden honpolgárnak terjesztetni, legalább azok előnyeit a néppel megismertetni, s kiirtani a földműves lakosság kebeléből azon ellen-

szenvet, melylyel az új dolgok, nem ismert vagy félreismert intézmények ellenében viseltetik.

Népünk elméleti bizonyítgatásokra, észbeli érvelésre keveset hajt, ha még oly világosak és megoáfolthatlanok is, ellenben a gyakorlati életben tapasztalt előnyös újításokat szívesen veszi, s örömmel szoktatja hozzá magát. Ezt tenni főleg a nagybirtokosok hivatvák, kiknek tehetségükben áll s előnyükre is van gépeket alkalmazni miből a nép kézzelfoghatólag szemlélvén a nyújtott előnyöket, könnyen okul s megképes tagadni az ősi, bár rossz iránt való előszeretetét. Jó példát mutathatnak a téren az egyes gazdasági egyesületek is, ha gépverenyeket rendeznek, hol a közönségnek alkalma van gyakorlatilag meggyőződni a gépek előnyeiről, s lelkesültséget meríteni hogy hasonló munkaerőt alkalmazzanak saját gazdaságuk körében is. Különösen arató — szénagyűjtő — és cséplőgépre volna minél nagyobb mennyiségben szüksége mezőgazdaságunknak, ezek igénybe vétele nagyobb mértékben ellensúlyozná a munkaerő hiányt és drágaságot, s a legjobb hatással volna a földművelő közönségre közmívelődés tekintetéből is, a menyiben felköltené annak tud-vágyát, s szakjába vágó munkák olvasására ösztönözné.

A gépek használatának terjedése elé nagy gát emelkedik az által, hogy a gépek többnyire nagyobb tőkébe kerülnek, mit pedig nem akármely gazda-ember képes hevertetni. Ennek azonban eleje vehető, ha egyesek összeállva, vagy külön községek szerzik meg a becsülhetlen gépeket, és sorba dolgoztatnak azokkal a mi nem is annyira bajos, mivel tény, hogy jó termésű években 3—4-szeri aratás után munkája folytán teljesen kifizette magát a cséplő-gép. Ily összeállások, egyesülések által nemcsak azon előny éretnek el, hogy a munka időszerebb és olcsóbb lenne, de emellett még terjedne a társulási szellem, melyre oly nagy szükségünk lenne magyarokul.

Ezek után még két körülményről kell megemlékez-nem, melyek közül egyik az által van hatással a mezőgazdasági munkára, hogy azt csökkenti, hevertetésére ad alkalmat, — a másik meg a munka eredményt, a tőkét köti le s takarítja meg a munkásnak, s így mind két tényezőnek nevezetes szerepe jutott. Az üzletek, és takarékpénztárak, nép-bankok intézménye e két tényező.

Minden ünnep, melyen a munka szünetel, egy-egy milliót képvisel az emberiség forgalmában. S ezt mélyen érzi minden praktikus nép, mely a munkát tőkének tartja, melyet tehát hevertetnie minél ritkábban szabad. Sok államban az ünnepek vasárnapra vannak áttéve, ugy, hogy vasárnapokon kívül alig van egy két hétköznapra eső ünnep.

Nálunk sajnos, hogy az ünnepek oly sok időt vesznek igénybe, mert a nép ilykor nemcsak, hogy mitsem keres, de sőt a szokottnál bővebben fogyaszt, többet költ, mintha bizony ünnepelni csak heveréssel és duslakodással lehetne. S aztán erkölcstelenítő hatása is van a népre a gyakori ünnepeknek: alkalmul szolgálnak kihágásokra, összetűtközésekre pihenés és önmagába szállás helyett.

Kívánatos lenne, hogyha már az egyház nem egyez-nék bele az ünnepek számának tetemes csökkentésébe, miszerint legalább a mezőgazdaságban nyáron felhalmozódó munka teljesítésére az ünnepnapokat bárkinek is felhasználni megengedtetnék.

S ha ez kivitetnék, mert a legkönnyebben kivihető újítás: egyszersmind kötelességéül rovatnék a nép előjáróinak, papoknak, tanítóknak stb. hogy a népet a helyett, hogy tán a vakhite tévelytnek, tanítsák, oktassák miszerint vallásos buzgólkodást nem csak templomban hanem bárhol, a szabad ég alatt is ép oly bensőséggel és malasztteljesen lehet végbe vinni, és hogy a vasár-napi munkát eléggé indokolja a szükségesség s az emberi természet, mely elvégre imádkozás nélkül meglehet míg a táplálkozás nélkül — mely a munka eredménye — nem állhat fenn.

A munka gyümölese a tőke, mely nem csak elenni-inni való, de melyet gyűjteni, szaporítani, nevelni kell, hogy kielégíthetők legyenek az emberek nem csak állati, hanem magasabb vágyai, igényei is. Ha egyesek jólétnek örvendenek: az összes, az ország is virágzásnak jólétnek indul s a polgárok egymás mellett való gazdagodása kivétel nélkül minden egyesre a legjobb hatást gyakorolja.

A népek alkalmat kell nyújtani, hogy pénzt biztos helyre jövedelmezőn helyezhesse el, s e célra szolgálnak a takarékpénztárak, nép-bankok stb.

Az ember természetében meg van az a tulajdonság hogy örül, rugónak látja ha bármily kicsiny földdarabra, bármily csekély tárgyra elmondhatja, hogy az sajátját képezi. Ez alapja azon érzelemnek is, melyet haza-szeretnek nevezünk, s mely minél jobban terjed, minél inkább fokozódik a nép kebelében, annál biztosabban számolhat a nemzet jövőjére, annyival valószínűbben

érheti el a függetlenség és szabadság nélkülözhetlen feltételét, az anyagi jólétet.

Mind ezek együttvéve azon tényezők, melyek valószínűsége mellett a magyar alföldön a munkaerő hiányon és drágaságon lehetőségig segítve lesz, miglen elkövetkezik az idő, midőn helyes népelterjedés és terület arányosság folytán oly veszélynek nem lesz többé a gazda kitéve, mely fájdalom annyi tőkét emészített fel minden eredmény nélkül.

Kivonatos jelentés

a békesmegyei gazd. egyesület igazg. választmánya f. é. aug. 14-én és folytatólag 21-ig tartott üléséről.

1) Oppermann H. L. b.-csabai bérlőnek az országban példány-gazdaságok felállítását tárgyzó s a földm. minisztérium által véleményezés végett leküldött nagy horderejű emlékirata beható megvitatás végett Urszinyi A., Thaisz Gy., Reök I., Belicey I. és Koller G. tagokból álló szakbizottságnak kiadatott.

2) Thaisz Gy. alelnök jelenti, miként a f. é. sept. 12-én Gyomán tartani szándékolt szántásversenyre a nev. községben rendezőséget alakítania nem sikerült. — A választmány azon körülményből, hogy Gyomán sem 1868-ban, sem a f. évben szántásversenyre rendezőség nem alakulhatott, nevezett községnek s abban lakó egyesületének a közgazdászati iránti sajnós közönyét veendő tudomásul, említett versenyt az évről elhalasztja.

3) Általános levén a panasz a fölött, hogy közutaink az ugynevezett serviai tüske által csaknem járhatatlanká vannak téve, — a választmány a megyét felhívni határozta, hogy a nevezett tüske irtására hozott határozatának szigorú kivételére közegeit utasítsa.

4) A választmány hitelesen értesülvén arról, hogy a Szolnokon f. é. sept. 11—15-re tervezett gözekever-

seny több ily ekének hiányában csupán egynek, a Howard-félenek, bemutatására olvad le, mely célra azon egy kísérlet alföldünkön elegendő s oda, közelségénél fogva, megyénkbelől az érdekletteknek felrándulása könnyű; tekintetbe véve továbbá, hogy a kormány által ily versenyre egyesületünknek adott 500 ftnyi államsegély e célra kielégítőnek távolról sem mutatkozik, egyesületünk pedig a tetemes kiadási többletet a közgazdászatiak meggyének területén nyilvánuló sürgős igényeitől meg nem vonhatja; végre tekintve azt, hogy a szünni nem akaró eszések következtében a mezői munkáknak megyénk területén emberemlékezet óta nem tapasztalt elmaradása gazdáinkat az év hátralevő szakában oly lázas sietségre sarkalandja, hogy egy, a szolnokihoz hasonló kísérlet előreláthatólag sem a kellő figyelmet, sem a népes látogatást ez idő szerint ki nem vivandja: a tervezett gözekeversenyt a jelen évről oly időre halasztja, midőn békés viszonyok egyrészt a külföldről több gözeke megjelenését, rendesebb időjárás, másrészt a gazdák figyelmének osztatlan reáirányulását tenedik lehetővé. Mely határozatáról mind a földm. minisztériumot, mind a k.-szolnokmegyei egyesületet értesíteni elrendelvé, a szolnoki versenyen egyesületünk képviselésére b. Wenckheim László elnöke alatt Urszinyi A., Thaisz Gy., Reök I., Lacay J., Belicey I., Koller G., Geiszt G., Novák D. tagokat és a titkárt, ez utóbbit egyel. költéségen, kéri fel, jelentésüket az eredményről bevárandván.

5) A titkár azon nézetből indulván ki, hogy egy megyei gazd. egyesületnek nem csupán az a feladata, hogy közgazdászati elméletekkel foglalkozzék, hanem, hogy a vidéken divó mezői gazdálkodásnak gyakorlati irányadója és oktatója legyen, mely tekintetben egyesületünk eddigi munkásságát annyira hiányosnak látja, hogy éppen nem csodálhatni, ha kisebb gazdáink és a föld népe az egyesület iránt csekély részvétellel van, sőt arról tudomással alig bír: indítványozza, hogy a megyénkben szokásos

gazdálkodásnak vidékenként különböző módja általán és sokféle eljárása részletekben az egyesület gyűlésein megvitatván, azoknak hibás vagy előnyös volta szaktestületi indokolt ítélet alakjában a gazdaközönségnek a legcélszerűbb terjedelemben tudomására hozassék.

Ezen általános helyesléssel fogadott és fontosnak elismert indítvány az idő rövidsége miatt kimerítőleg nem tárgyalhatván, a jövő ülésre halasztatott, mikorra a a titkár indítványának formulázott alakban benyújtására felszólítottatott.

Közli Gerendáson aug. 24. 1870.

Mokry Sámuel
egyl. titkár.

Hetivásári tudósítás.

Gyula sept. 2. Mint rendszeren szokott az országos vásár előtti hetipiác, — ma is igen csekély volt. Gabonaféle kevés érkezett. A buza valamivel olcsóbb lett, árpa, zab mult heti áron kelt; kukurica erősen ke-restetett, de semmi sem volt. Az országos vásárra érkezett nagyobb sertés nyájak számára a hét elején volt nagy sárban felszökkenett áron is nagyban 6.50 kron, kisiben künn az országos vásártéren még 7 frton is kapkodva vették — de már tegnap ilyen áron sem volt kapható. Remélhetőleg az országos vásárra hoznak kukuricát is s e tulságos ár sokáig nem marad meg, kivált ha a beállni kezdő száraz, meleg idő tartós lehetne. Az indulásából nagyon nagyra várható országos vásárról a körülményes tudósítást jövő számban adom.

Sz. L.

Felelős szerkesztő és kiadótulajdonos:

HAJÓSSY OTTO.

HIRDETÉSEK?

Keller és Zsitvay

ujjon nyitott

női divatkelme raktárunkban,

12—11

48)

Pesten, Szervitater 6-ik szám

mindennemű legújabb selyem, gyapju és gyapot női divatkelmek, francia shwalok és kendők, angol plaidek, nemkülönböztetve mindennemű kész női felöltők és öltözékek (Costume) valamint itt elő nem sorolt több más új női-divatekkek izletes és nagy választékban s a lehető legolcsóbb áron kaphatók.

Ruhák készítése a legújabb divat szerint saját szabó műhelyünkben gyorsan, izletesen s jutányos áron eszközöltetik.

➔ Kivánatra kelmeminta szeletek legnagyobb készséggel küldetnek. ➔

Mindentéle
valódi amerikai varrógépek
alólírottál gyári áron, 5 évi jótállás,
díjmentes oktatás és részletfizetés mel-
lett kaphatók úgy szintén azoknak ki-
javítását is elvállalja.
(60) 13—9 **Kálmán Zsigmond,**
Gyula n.

NAGY FERENCZ

könyvkereskedő Gyulán,

(főut. Aloszer- (Paulovycz)-téle házában).

sajánlja a n. é. közönség becses figyelmébe következő legújabb könyveket:

Degré, a két vér. 1.50.

Garibaldi, a szerzetes uralma, 2 kötet. 4.—

Rocher, a mezőpar, nemzetgazd. elmélete. 2.—

Külföldi regénysarok, 1-ső füzet: a huszonegyek tolvajjáról 20 kr. Irtó Ponson du Terrail.

Nibelungok, forditotta Szász Károly. 2.—

Tegnér Frithiof, monda, ford. Györi V. 1.—

Thackeray vig elbeszélései, 2 kötet. 2.50.

Sue Jenő, a bolygó zsidó, 1. 2 füzet (ez ideig 8 füzet jelent meg) ára füzetenként 50 kr.

Gaborian, Lecog ur, 1-ső rész: a vizsgálat. 2 kötet. 2.40.

Freiwirth-féle előírások utasítással, ahoz való legjobb faja acélpennák.

Olajnyomatú képek részletfizetésre.

Papír és írószerek.

1870-ik évi magyar jutalom 100 ftros kölcsönök részletfizetésre.

Kölcsönkönyvtár.

(70)

Hirdetmény.

3—3

Gyula városában egy, 350 legényre kívántató laktanya, 9 tiszt lak és irodahelyiség, valamint 50 lóra való istállóból álló épület építtetése elhatározatván; az e szerint készitendő rajztervezetnek folyó 1870-ik év november hó 1-ső napjáig Gyula város tanácsához leendő beadására ezennel akként nyitattik pályázat, hogy a két legjobb s elfogadhatóbb tervet beadó közül az első 200 ft. a második pedig 100 ftal fog jutalmaztatni.

A pályázni kívánók akár írásos akár személyes megkereséseik folytán az építendő épület megállapított tervvázlata Gyula város tanácsa által egész terjedelmében közöltetni fog.

Kelt Gyulán 1870 julius hó 24-én tartott városi képvisleti közgyűlésből.

Kiadta: **Popovits Jusztin,**
városi jegyző.